

Statsvetare: Högskola strider mot grundlag

Svenska Dagbladet den 11 mars 2013

Högskolan i Gävle har en kommunikationspolicy som strider mot meddelarfriheten i grundlagen, enligt fyra statsvetare som skrivit en debattartikel i Gefle Dagblad. Bland annat kräver lärosätet att alla medarbetare kan stå bakom fattade beslut.

11 mars 2013 kl 18:33 , uppdaterad: 11 mars 2013 kl 20:17

I styrdokumentet ”kommunikationspolicy”, som SvD tagit del av, slås bland annat fast att ”Alla medarbetare ska känna till och kunna stå bakom verksamhetsidé, vision och gemensamma mål. [...] det är nödvändigt att alla medarbetare kan stå bakom och representera fattade beslut. Vi strävar därför efter att alltid kommunicera internt före det att information lämnas till externa mottagare inklusive media.”

Ledningen skriver också att ”den bild vi kommunicerar är den för oss önskvärda bilden”.

Skriften har fått fyra statsvetare vid Uppsala universitet att reagera genom att skriva en [debattartikel](#) i Gefle Dagblad. Bland annat menar de att Högskolan i Gävle ”uppenbart” strider mot grundlagen genom dokumentet.

– **Det står** väldigt tydligt i citatet att man strävar efter att alltid kommunicera internt före information lämnas extern. Det är aldrig okej att ens antyda att man inte får använda sin meddelarfrihet som offentliganställd, säger Shirin Ahlbäck Öberg, docent i statsvetenskap vid Uppsala universitet och medförfattare till debattartikeln.

Det är aldrig okej att ens antyda att man inte får använda sin meddelarfrihet som offentliganställd.

Shirin Ahlbäck Öberg

Hon lyfter också fram formuleringen kring att alla medarbetare ska stå bakom beslut.

– I en offentlig verksamhet kan man kräva att anställda utför sina arbetsuppgifter, men man behöver alls inte tycka som arbetsgivaren eller stå bakom centralt fattade beslut.

Maj-Britt Johansson är rektor på Högskolan i Gävle, och hon tycker att kommunikationspolicyn har missuppfattats.

– Uppfattas det som att vi vill inskränka på meddelarfriheten är det beklagligt. Det är inte intentionen.

Är det förenligt med meddelarfriheten, som innebär att anställda har rätt att anonymt lämna uppgifter till media, att kräva att man först kommunicerar internt?

– Det är ett ansvar som vilar på cheferna att se till att så fort man har en nyhet som berör personalen ska de först informera medarbetarna så att de slipper läsa om det i pressen först.

Maj-Britt Johansson poängterar att policyn också säger att medarbetare har rätt att uttala sig, och att man informerar om yttrandefriheten, meddelarfriheten och offentlighetsprincipen.

Att alla medarbetare ska kunna stå bakom högskolans beslut betyder enligt kommunikationschefen Johan Ahlgren inte att anställda inte får ta avstånd från ledningens beslut.

– Man måste inte stå bakom alla beslut. Det vi menar är att alla måste få chansen att ta ställning. Annars har vi inte tagit vårt ansvar som arbetsgivare att informera internt, säger Johan Ahlgren.

Shirin Ahlbäck Öberg har forskat kring hur den så kallade autonomireformen för svenska högskolor och universitet, där bland annat kravet på att lärosätena har fakultetsnämnder avskaffades, har påverkat universitet och högskolor.

– **Vi var rädda** att det skulle ge högskolorna en chans att göra sig av med kollegiala organ som är med i beslutsfattandet, och stärka rektorsmakten. Nu har vi systematiskt gått igenom det här, och forskning som jämför hur det såg ut före reformen och nu visar att det mycket riktigt har skett en centralisering mot ledningen.

Enligt Shirin Ahlbäck Öberg är policydokumentet från Högskolan i Gävle ett exempel på hur lärosäten på det här sättet blivit allt mer lika privata företag i organisationen. Hon är också kritisk till att Högskolan i Gävle skurit ner bland annat på humaniora och lärarutbildningen i besparingssyfte, trots att skolans resultat ökat kraftigt sedan 2008.

– Högskolor får inte gå med vinst, de måste återinvestera i verksamheten. Med tanke på det är det konstigt att skära ner för att göra besparingar. Man talar om att det "inte bär sig", alltså företagsekonomiska argument, säger Shirin Ahlbäck Öberg.

Maj-Britt Johansson säger att höjda kvalitetskrav gör att de inte kan ha lika brett utbildningsutbud som tidigare. Hon menar att det ökade resultatet inte kommer från humaniora, och menar att det inte går att investera vinsten i de utbildningar som inte går så bra.

– Det är ingen långsiktig lösning. Det måste finnas efterfrågan bland studenterna inom ämnesområde, och vi har inte sett det på många år.